

ชื่อความรู้ สามประสานร่วมใจ แก้ไขปัญหาความยากจน
เจ้าของความรู้ นายเอกนรินทร์ ดำเนินงาม
ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
แก้ไข้ปัญหาเกี่ยวกับ แก้ไขปัญหาความยากจน
เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อ เดือนมกราคม – เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙
สถานที่ ต.ท่าสว่าง อ.เมืองสุรินทร์ จ.สุรินทร์

ปัญหาความยากจนถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญในอันดับแรกของประเทศ ที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลา ยาวนาน แม้ว่าทุกรัฐบาลได้พยายามที่จะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนโดยมีการ สนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการจัดปัญหาความยากจนให้ครอบคลุมทั่วถึง ทั้งประเทศและประสบความสำเร็จลดปริมาณครัวเรือนยากจนลงได้ในระดับหนึ่ง แต่ความยากจนก็ยังคงมีใน สังคมไทยอยู่ การแก้ไขปัญหาความยากจนของครัวเรือนยากจนนั้นเป็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน และมีความ ยากในการดำเนินการ สาเหตุจากครัวเรือนยากจนในแต่ละพื้นที่ แต่ละครัวเรือนมีปัญหาและสาเหตุของความ ยากจนที่แตกต่างกันหรืออาจมีปัญหาและสาเหตุหลายประการในเวลาเดียวกัน อาจไม่สามารถที่จะแก้ไข้ปัญหา ด้วยนโยบายหรือกิจกรรมด้านหนึ่งด้านใดเป็นการเฉพาะได้ อาจต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการแก้ไข้ปัญหา การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต หรือวิถีคิด และเพื่อผลสำเร็จในการแก้ไข้ปัญหาการดำเนินงานต้องทุ่มเททรัพยากรและ ความเสียสละของผู้มีส่วนร่วม โดยอาศัยความตั้งใจของครัวเรือนยากจนซึ่งเข้าใจปัญหานั้นมากที่สุดและเป็นผู้ที่ ได้รับความเดือดร้อนอย่างแท้จริง ดังนั้นการให้ประชาชนเป็นผู้แก้ไข้ปัญหาของตนเอง และมีชุมชนคอยให้การช่วย แบบเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยมีหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนให้คอยการสนับสนุนช่วยเหลือ

แนวความคิด

ขุมความรู้ แก่นความรู้ ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

การวิเคราะห์ตามแนวทาง ๔ท ไม่เพียงแต่ใช้วิเคราะห์กับครัวเรือนเท่านั้น แต่ต้องใช้กับชุมชนหรือ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนก็ต้องวิเคราะห์ตนเองด้วยเพื่อหาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ไข้ปัญหาความ ยากจนอย่างตรงจุดตามบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ดังนี้

๑. ๔ท กับหน่วยงานภาครัฐ

ท๑ ร่วมกันพิจารณาที่ชนะต่อชีวิต ต่อการงาน ในระบบราชการที่ยึดระเบียบแบบแผนในการ ทำงาน แต่การแก้ไข้ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน ยืดหยุ่น การใช้หลักการแนวทางเดียวกันหมดใน การแก้ไข้ปัญหา คงจะประสบความสำเร็จได้ยาก จึงจำเป็นต้องยึดแนวคิดและแนวทางในการแก้ไข้ปัญหาความ ยากจนแบบบูรณาการการบริหารจัดการครัวเรือนยากจนรายครัวเรือน

ท๒ ร่วมกันศึกษาทักษะฝีมือ บุคลากรในหน่วยรัฐเอง จะต้องได้รับการเพิ่มพูนทักษะองค์ความรู้ที่จำเป็นในการทำงาน เช่น ทักษะด้านอาชีพเสริม เทคนิคพูดโน้มน้าว จิตวิทยา การประสานงาน เป็นต้น

ท๓ ร่วมกันประเมินทรัพยากร ปฏิเสธไม่ได้เลยว่างบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จได้ งบประมาณสามารถช่วยจุดประกายและมีการต่อยอดให้กับครัวเรือนยากจนที่ขาดปัจจัยทุกอย่างๆ ได้เริ่มต้นหาทางออกและแก้ไขปัญหาชีวิตได้ในระดับหนึ่ง

ท๔ ร่วมกันวิเคราะห์ ตัดสินใจสรุปทางออก เมื่อวิเคราะห์จากปัจจัยทั้งหมด ตั้งแต่การปรับทัศนคติต่อการทำงานให้มีความยืดหยุ่น เพิ่มพูนทักษะองค์ความรู้ และมีทรัพยากรในการทำงาน ก็สามารถสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนได้

๒. ๔ท กับเอกชน

ท๑ ร่วมกันพิจารณาทัศนคติในการบริหารงานเอกชนเป็นเพื่อช่วยเหลือสังคมในรูปแบบใดตรง มีกลุ่มเป้าหมายอย่างไร ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหาร

ท๒ ทักษะ วิเคราะห์ความถนัดของตนเองที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยสังคม มีความถนัดอย่างไร เช่น การอาอาชีพ การบริหาร การค้าขาย สามารถถ่ายทอดได้หรือไม่อย่างไร

ท๓ ทรัพยากร มีมากน้อยเพียงใด ช่วยเหลือในรูปแบบใด เป็นตัวเงิน หรือวัตถุ หรือเครื่องมือในการประกอบอาชีพ หรือเครื่องยังชีพ เป็นต้น

ท๔ ทางออก เมื่อวิเคราะห์จากปัจจัยต่างของตนเอง ก็สามารถกำหนดทิศทางการช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาได้

๓. ๔ท กับชุมชน

ท๑ ร่วมกันพิจารณาทัศนคติต่อชีวิต ต่อการงาน ชุมชนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับปัญหาจริงจากครัวเรือนยากจน ต้องมองครัวเรือนยากจนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ไม่อาจละทิ้งหรือเพิกเฉยได้ ถึงแม้จะเป็นคนส่วนน้อยของชุมชนก็ตาม

ท๒ ร่วมกันศึกษาทักษะฝีมือแรงงาน ชุมชนเองก็จะต้องเพิ่มพูนทักษะในการแก้ไขปัญหาเช่นกัน โดยเฉพาะผู้นำชุมชน ต้องได้รับการเพิ่มพูน เช่น การบริหารจัดการชุมชน การบริหารความขัดแย้งในชุมชน

ท๓ ร่วมกันประเมินทรัพยากรที่ดิน ปัจจัยการผลิตเป็นสิ่งจำเป็นมากในการแก้ไขปัญหา หากชุมชนให้ความสำคัญไม่ละทิ้งในการแก้ปัญหา สามารถที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนได้เลยในข้อนี้ เช่น การเปิดโอกาสให้ครัวเรือนยากจนได้เข้าถึงทรัพยากรที่มีในชุมชน ที่ดินสาธารณะให้เป็นที่ทำกิน โดยคนในชุมชนเห็นด้วย เงินกองทุนต่างๆ เปิดโอกาสให้ได้เป็นสมาชิก ไม่มองเพียงแต่ความสารถในการชำระคืนเงินเพียงเท่านั้น

ท๔ ร่วมกันวิเคราะห์ ตัดสินใจสรุปทางออก ก็เห็นได้ว่าชุมชนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะหาทางออกให้กับครัวเรือนยากจน เช่น ถ้าขาดปัจจัยการผลิต เรื่องที่ดินทำกิน ก็แก้ปัญหาโดยแบ่งที่สาธารณะที่เพียงพอต่อการทำการเกษตรเพื่อลดรายจ่าย หรือเพิ่มรายได้ หากขาดปัจจัยด้านเงินทุน กองทุนต่างๆที่มีอยู่ในชุมชน ก็สามารถให้เข้าถึงแหล่งทุนได้ เพียงชุมชนเปิดโอกาส

๔. ๔ท กับครัวเรือนยากจน

ท๑ ร่วมกันพิจารณาทัศนคติต่อชีวิต ต่อการงาน ทีมปฏิบัติการจำเป็นต้องทักษะเป็นอย่างยิ่งในการพิจารณาหรือปรับทัศนคติที่มีมายาวนาน ของครัวเรือนยากจน เพราะหากเราโน้มน้าวหรือไม่สามารถทำให้ครัวเรือนยากจนเห็นความสำคัญของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้แล้ว การแก้ไขปัญหาใดๆ ก็ไม่อาจที่จะสำเร็จได้ เช่น เป็นคนเฉื่อยชา ติดการพนัน ติดเหล้า บุหรี่ เกียจคร้าน ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ ที่จะทำให้ครัวเรือนยากจนเปลี่ยนพฤติกรรม ทีมปฏิบัติการจึงจำเป็นต้องมีทักษะด้านจิตวิทยา การโน้มน้าว เป็นต้น

ท๒ ร่วมกันศึกษาทักษะฝีมือแรงงาน ความสามารถในการเรียนรู้ เราสามารถประสานงานการฝึกอาชีพ จากหน่วยงานต่างๆได้ เช่น กศน. สารพัดช่าง ศูนย์ฝึกวิชาชีพ

ท๓ ร่วมกันประเมินทรัพยากรที่ดิน ปัจจัยการผลิต ทุนต่างๆในชุมชน แต่ชุมชนเองต้องมีทักษะต่อครัวเรือนยากจน ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนก่อน

ท๔ ร่วมกันวิเคราะห์ ตัดสินใจสรุปทางออก สามารถสรุปได้จากทักษะคติ ทักษะ และทรัพยากรที่มีอยู่

ดังที่ได้กล่าวในข้างต้นการที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนได้นั้น ต้องอาศัยสามส่วนเมื่อทุกภาคส่วนวิเคราะห์ตนเองตามแนวทาง ๔ท จะพบทางออกหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาในบทบาทหน้าที่ของตนเอง เมื่อมีการบูรณาการสามส่วนนี้เข้าด้วยกันก็จะเกิดพลังที่จะไขปัญหาความยากจนได้ เพราะทุกส่วนมีความเกี่ยวเนื่องกัน มีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องหาแนวทางที่จะส่งเสริมกันและกันให้การแก้ไขปัญหาความยากจนได้รับความร่วมมือจาก ครัวเรือนยากจนซึ่งเป็นเจ้าของปัญหา ได้ค้นหาวิธีการในการแก้ปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาด้วยตัวของพวกเขาเองให้มากที่สุด เพราะผู้ยากจนย่อมรู้สภาพปัญหาที่แท้จริงและรู้ความต้องการที่แท้จริงว่าพวกเขา มีสภาพเช่นไร และมีความต้องการอะไรมากที่สุด ส่วนที่ ๒ ชุมชนที่ครัวเรือนยากจนอาศัยอยู่เป็นส่วนสำคัญที่คอยให้การสนับสนุน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และประสานงาน ให้กับส่วนที่ ๓ คือภาครัฐหรือเอกชนที่มีศักยภาพ เพื่อเสริมความรู้ทางวิชาการ งบประมาณ หรือวางแผนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ